

ASGARİ ÜCRET TESPİT KOMİSYONU KARARI

Karar Tarihi: 31/12/2013

Karar No : 2013/1

22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun 39 uncu maddesi gereğince, iş sözleşmesi ile çalışan ve bu Kanunun kapsamında olan veya olmayan her türlü işçinin asgari ücretini tespit etmekle görevli Asgari Ücret Tespit Komisyonu, 6/12/2013 tarihinde başladığı çalışmalarını 31/12/2013 tarihine kadar sürdürmüş ve yaptığı beş toplantı sonucunda;

1) Milli seviyede tek asgari ücret tespitine, oybirliğiyle,

2) 16 yaşını doldurmuş işçilerin bir günlük normal çalışma karşılığı asgari ücretlerinin; 1/1/2014-30/6/2014 tarihleri arasında 35,70 (otuzbeş yetmiş) Türk Lirası olarak, 1/7/2014-31/12/2014 tarihleri arasında ise 37,80 (otuzyediyeksen) Türk Lirası olarak tespitine, işçi temsilcilerinin muhalefetine karşılık oy çokluğuyla,

3) 16 yaşını doldurmamış işçilerin bir günlük normal çalışma karşılığı asgari ücretlerinin; 1/1/2014-30/6/2014 tarihleri arasında 35,70 (otuzbeş yetmiş) Türk Lirası olarak, 1/7/2014-31/12/2014 tarihleri arasında ise 37,80 (otuzyediyeksen) Türk Lirası olarak tespitine, işveren temsilcilerinin muhalefetine karşılık oy çokluğuyla,

4) İş bu Kararın, 4857 sayılı Kanunun 39 uncu maddesine dayanılarak hazırlanan Asgari Ücret Yönetmeliği'nin 11 inci maddesi gereğince Resmî Gazete'de yayımlanmasına oy birliğiyle,
karar verilmiştir.

GEREKÇE

Asgari ücret, bilindiği gibi ödenmesi zorunlu olan en az ücrettir.

Asgari ücretin belirlenmesini düzenleyen Asgari Ücret Yönetmeliği uyarınca, asgari ücret, pazarlık ücreti değildir.

Asgari ücretin belirlenmesi sırasında, Komisyonumuz, bu çerçevede bir karar alınması için çalışmış, işçilerin geçim şartları ve 2014 yılı enflasyon hedefi gibi faktörleri değerlendirmiştir.

İşte bu çerçevede hareket eden Komisyonumuz; 16 yaşını doldurmuş işçiler için günlük asgari ücreti; 1/1/2014-30/6/2014 tarihleri arasında 35,70 (otuzbeş yetmiş) Türk Lirası olarak, 1/7/2014-31/12/2014 tarihleri arasında ise 37,80 (otuzyediyeksen) Türk Lirası olarak belirlemiştir.

16 yaşını doldurmamış işçilerin bir günlük normal çalışma karşılığı asgari ücretlerinin; 1/1/2014-30/6/2014 tarihleri arasında 35,70 (otuzbeş yetmiş) Türk Lirası olarak, 1/7/2014-31/12/2014 tarihleri arasında ise 37,80 (otuzyediyeksen) Türk Lirası olarak belirlenmesi Komisyonca kabul edilmiştir.

Asgari Ücret Yönetmeliği'nin 11 inci maddesi gereğince, Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nca belirlenen asgari ücretler, Resmî Gazete'de yayımlandığı tarihi izleyen ayın ilk gününden itibaren yürürlüğe girecektir.

İŞVEREN HEYETİNİN MUHALEFET ŞERHİ

Gençlerin daha kolay iş bulmalarını sağlayarak genç istihdamını artırmak ve kayıtdışı istihdam artışını önlemek üzere yaşa göre farklılaştırma konusunda uygulanan 16 yaş kriterinin 21 yaş olarak değiştirilmesine dair önerimiz, hükümet ve işçi temsilcilerince reddedilmiştir.

Bu gerekçe ile İşveren Heyeti olarak 16 yaş kriterinin kaldırılması kararına muhalifiz.

İŞÇİ TEMSİLCİLERİNİN ASGARI ÜCRET KARŞI OY GEREKÇESİ

Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nun işveren-devlet kesimi temsilcilerinin oy çokluğu görüşüyle belirlenen asgari ücrete, Komisyonunda işçi kesimi adına görev yapan Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu (TÜRK-İŞ) temsilcileri, aşağıdaki gerekçeyle katılmamış ve muhalif kalmışlardır:

“Asgari ücret, çalışanların düşük ücretlere karşı korunmasına ve emek sömürüstünü önlemeye yönelik önemli ve etkin bir sosyal politika aracıdır. İnsan temel hak ve özgürlüklerinin tanımlandığı tüm uluslararası sözleşmelerde, herkesin kendisi ve ailesi için “insan onuruna yaraşır” adil ve elverişli bir ücrete hakkı olduğu kabul edilmektedir.

İşçi ve ailesinin günün ekonomik ve sosyal koşullarına göre insanca yaşamasını mümkün kılacak, insanlık onuruyla bağdaşacak bir ücret elde etmesi yapılacak çalışmaların temelini oluşturmalıdır. Ücret, gerekirse her türlü sosyal koruma önlemleriyle desteklenmiş bir yaşam düzeyini sağlamalıdır.

Asgari Ücret Tespit Komisyonu çalışmalarında yer alan işçi kesimi temsilcileri olarak;

- Anayasa’da yer alan “geçim şartları” yaklaşımının dikkate alınması;
- İşçinin ailesi ile birlikte günün ekonomik ve sosyal koşullarına göre insanca yaşamasını mümkün kılacak, insanlık onuruyla bağdaşacak bir tutarın esas olması;
- İşçinin ve ailesinin harcama kalıbının esas alınması ve hesaplamalarda Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerinin kullanılması;
- Bilimsel verilerle hesaplanan net tutarın işçinin eline geçmesinin sağlanması;
- Sanayi/tarım veya bölge, yaş, cinsiyet ayrımı yapılmadan asgari ücretin ulusal düzeyde tek tutar olması;
- İşçilerin arasında nitelik, kıdem, işin mahiyeti gibi ekonomik amaçlı değerlendirmelerin tümünden bağımsız olarak ele alınması, ekonomik ölçülerin ötesinde sosyal ve “insan onuruna yaraşır” bir ücret olarak kabul edilmesi;
- İşçinin satın alma gücünün ileriye dönük olarak korunabilmesi için gerekli bir iyileştirmenin ayrıca TÜİK tarafından bilimsel olarak belirlenecek tutara ilave edilmesi;
- Belirleme yapılırken en düşük devlet memuru maaşının dikkate alınması;
- Gelir dağılımında adaleti sağlamaya yönelik olarak ayrıca refahtan pay içermesi;

Gerektiğini savunduk ve yapılan çalışmaların bu kapsamda sürdürülmesini talep ettik. TÜRK-İŞ, bu ilkeler temel alınarak belirlenecek asgari ücretin yeterli ve “insan onuruna yaraşır bir yaşam düzeyi” sağlayacağı görüşündedir.

Komisyon çalışmalarında işçi kesimi olarak ifade edilen “yaş ayırımı yapılmaması” talebi olumlu karşılanmış ve böylece, asgari ücret felsefesine uygun düzenleme yapılmıştır. Eğitimde olması gereken çocukların çalışmak durumunda olmasının yol açtığı ruhsal, bedensel ve sosyal etkilerin giderilmesi açısından önem taşıyan bu karar, Türkiye’nin çocuk işçilikle mücadelesinde, uluslararası alanda oluşan haksız algıyı da giderecektir.

Asgari ücret; bilimsel, objektif yöntemler ve güvenilir verilerle tespit edilen taban ücrettir. Pazarlık ücreti değildir. Asgari ücretin belirlenmesinde, diğer ücret çeşitlerinin aksine işçinin emeği ile birlikte insan olma kimliği ön plandadır.

Anayasa, asgari ücretin tespitinde göz önünde bulundurulması gereken bir hususu “çalışanların geçim şartları” olarak belirlemiştir. Çalışanların aileleri ile birlikte insana yakışır bir yaşam düzeyi” sağlamak için yapılması gereken harcama tutarını Konfederasyonumuz her ay hesaplamakta ve kamuoyuna açıklamaktadır.

Asgari Ücret Tespit Komisyonu, geçim koşullarını hesaplaması için TÜİK’e görev vermiştir. Devletin resmi kurumunun Kasım 2013 tarihi itibarıyla **tek işçi için hesapladığı tutar net 1.205,10 liradır**. Yapılan bu hesaplamada ‘çalışanın ailesi’ dikkate alınmamıştır. İşçi kesimi, öncelikle TÜİK tarafından belirlenen **net tutarın** temel alınmasını, sonradan öngörülen 2014 yılı enflasyon hedefi ile refah payı ilavesi gerektiğini, sonuç itibarıyla, bu yöntemle belirlenecek asgari ücretin önemli adım ve başlangıç olacağını Komisyonunda ifade ve talep etmiştir. Ancak devletin resmi kurumu TÜİK tarafından belirlenen tutar bile Komisyonunda görev yapan işveren-devlet kesimi temsilcileri tarafından pazarlık konusu yapılmış ve asgari ücret daha düşük belirlenerek, oy çokluğuyla kabul ve ilan edilmiştir.

Asgari ücret belirlenirken “çalışanların” değil ‘işverenlerin’ durumu dikkate alınmış ve talepleri belirleyici olmuştur. Ülkenin ve işletmelerin rekabet şartlarını düşük ücret politikasıyla sağlamak ve sürdürmek anlayış egemen kılınmıştır.

Anayasanın “Ücrette Adalet Sağlanması” başlıklı 55 inci maddesinde, çalışanların yaptıkları işe uygun adaletli bir ücret elde etmeleri için Devletin gerekli tedbirleri alması gereği düzenlenmiştir. Devletin çalışanlar arasında ayrımcılık yapmaması, eşitliği sağlaması gerekmektedir. Ancak, asgari ücret ile en düşük kamu çalışanı maaşı arasında farkın kapanması bir yana giderek açılmaktadır. Komisyona Maliye Bakanlığı’ndan gelen bilgiye göre, 2014 yılı Ocak ayında en düşük brüt memur maaşı 2.084,73 liradır. Komisyonun işveren-devlet kesimi temsilcilerince belirlenen asgari ücrette bu durum da dikkate alınmamış, toplumda adalet duygusunun zedelenmesine zemin oluşturulmuştur.

Komisyon çalışmalarında kamu temsilcileri tarafından yıllık program, ekonomik göstergeler temel alınarak ifade edilen ülkenin ekonomik durumuyla ilgili olumlu gelişmeler, işçilerin günlük yaşantısına ve gelire yansıtılmamıştır.

Bu yaklaşım gelir eşitsizliğini ve adaletsizliği daha da büyötmektedir. Devlet sosyal koruma görevini iktisaden zayıf olan işçiden yana kullanmamıştır.

Belirlenen bu asgari ücret, ülkede uygulanmakta olan ekonomik ve sosyal politikaların önemli bir göstergesi, siyasal iktidarın ve işverenlerin çalışanlara yaklaşımının yansımalarıdır.

Asgari Ücret Tespit Komisyonu’nun işveren-devlet kesimi temsilcilerinin oy çoğunluğuyla belirlenen asgari ücrette, gerek miktar ve gerek belirleme yöntemi açısından yukarıda sıraladığımız gerekçelerle katılmıyoruz ve işçi kesimi olarak muhalif kalıyoruz.”